

[p1]

+ [Geloofd zij Jezus Christus]

Zeer eerweerde Heer en goede Meester,

Wij schikken u:

1° 't Oud geschrift van dien pot, punt afgeschreven wi het op den ouden pot stant (Daar is, jammer genoeg, een heel deel uitgevaagd van den sleet)¹

2° 't Limburgsch? oud passielieken dat ze in veel huisgezinnen der Kempen nog zingen in den vasten en bijzonder in de goê week. Wij kunnen er de wijs ook van bezorgen als ze kan nuttig zijn.²

3° Een schrijven van Koob over kinderliekens in Limburg

4° Een vertelselken van den Maaskant. ('t Staat mij zoo goed niet aan als 't eerste dat, schijnt het, in rond den Heerd van verleên jaar gestaan heeft, uit het [hoogduitsch] van grimm overgezatten.)³

.....

1 Cuppens en zijn vrienden zagen een pot met runen in de Schatkamer van de kathedraal van Luik. Ze wilden de runen door Gezelle laten ontcijferen met het oog op publicatie in 't *Daghet in den Oosten*.

Brieven waarvan sprake is van de pot met runen:

1) [Brief van A. Cuppens e.a. aan G. Gezelle van \[28/01/1885\]](#)

2) [Brief van A. Cuppens e.a. aan G. Gezelle van \[02/03/1885\]](#)

3) [Brief van A. Cuppens e.a. aan G. Gezelle van xx/\[04/1885\]](#)

4) In zijn [brief van xx/\[05/1885\] aan A. Cuppens](#) vraagt Gezelle uiteindelijk om hem de runen op te sturen ter ontcijfering.

5) In [de brief van \[14/05/1885\] van A. Cuppens aan G. Gezelle](#) zegt Cuppens dat hij de afschriften van de runen bij Prof. Daris zal opvragen.

Hoewel A. Cuppens de pot met runen daadwerkelijk heeft gezien en via professor Daris over een afschrift hiervan kon beschikken, valt in 't *Daghet in den Oosten* geen spoor van dit materiaal terug te vinden.

2 Gezelle zegt in zijn [antwoordbrief aan A. Cuppens](#): "t Passielieken zal voor 't Boek- en boekstafw. een itemke zijn; hoe meer zulke hoe beter. 't Ware weerd op zijn eigen uitgegeven met de zangwijze erbij." Het is niet duidelijk of het effectief gepubliceerd werd.

3 Gebroeders Grimm, *Kinder- und Hausmärchen*, Vrouw Trui of Vrou Truida (KHM 43) werd door Placide Haghebaert vertaald als: Vrouwe Tryne. In: *Rond den Heerd*: 19 (6 januari 1884) 6, p. 47-48.

5° Een klein opstel van Rijkaart over 't ganzenspel in de Kempen.⁴

6° Een tweespandig blad uit eenen ouden met de hand geschreven Legenden-boek die nog in 't bezit moet zijn van Mijnheer Loterman, apotheker⁵ tot Elst⁶ (Oost-Vlaanderen).⁷ Zijn E. H. Zoon, die verleên jaar nog bij ons in 't Seminarie was maar die nu kapelaan is heeft dat blad eens meêgebracht om 't eene van ons te laten zien. Hij zei dat zij te zijnent nog veel van die oude boeken hadden waar dat hij er al verschilligen van opgestookt had omdat ze niets met die in bullen⁸ kosten aanvangen. Als gij eens schrijft naar dien Heervader krijgt gij misschien die boeken wel, want hij is nog al genegen voor 't vlaamsch, zegde zijn

..... [p2].....

zoon.

't Daghet is al twee keeren afgekomen met een belachelike korenzange,⁹ één van 6¹⁰ en een van twee!¹¹ spieren.¹² Wij hebben geschreven dat ze dezen keer eens zouden zorgen dat er wat groote zang inkwam, want de korenzange is toch 't besonderste.

.....

4 R. Van De Putte, Uit boeken brieven en bladeren, Brief. In: 't Daghet in den Oosten: 1 (1886) 14-15, p. 106-107: "Daar alle bijdragen met dankende hand aanveerd worden, dar ik U een gebruik aan de hand doen dat hier t'Over-Pelt van over ouds ingeworteld zit: 't *Ganstrekken*."

5 Pierre François Loterman was geen apotheker maar onderwijzer.

6 Geschreven in paars potlood.

7 G. Gezelle antwoordde A. Cuppens in zijn [brief van juni 1885](#): "Ik heb een woord geschreven naar Lotermans."

8 WNT 1500-heden: "bul: zelfstandig naamwoord (vrouwelijk) 1. Lomp, vod, oude lap. 2. Voddige oude kleeren, en in 't algemeen dingen zonder waarde".

9 WNT 1500-heden: "Korenzang of korenzante: een handvol gelezen en samengebonden korenaren." Het woord verwijst naar 'Vindekoorn', een rubriek in het blad *De Student* waarin ingezonden gewestwoorden opgelijst en verklaard werden, en naar 'Zantekoorn', een soortgelijke rubriek in Guido Gezelles taalkundige tijdschrift *Loquela*.

10 't Daghet in den Oosten, 1 (1885) 3, p. 17.

11 't Daghet in den Oosten, 1 (1885) 4, p. 25.

12 F. Debrabandere, *Limburgs Etymologisch woordenboek*. Leuven: Davidsfonds, 2011, p. 382: "spier, spier, zn.: sprietje, stengel; mager kind."

Wij hebben over tijd nen vereerden brief gehad van Hoogleeraar P. Willems van Leuven waar hij ons in vroeg of wij hem niet wilden en kosten helpen voor “eene grootsche onderneming,¹³ die, hoopt hij, hij met Gods genade zal volvoeren.

Het geldt eene vergelijkende klank- en vormleer der tegenwoordig gesproken nederlandsche dialecten. Dit werk zal bijzonder tot gevolg hebben onze rijkgekleurde limburgsche dialecten uit den achtergrond, waar ze heden in staan, te doen verrijzen, en hun den rang toe te kennen die hun toekomt.”

Wij hebben de [*Hoogachtende*] Heer geantwoord dat wij wel wilden mee doen als wij kosten en hij heeft ons bedankt en geschreven dat men alleen zijne dorps- of stadsspraak goed behoefde te kennen om meêwerker kunnen te zijn. 'k Ben eens nieuwsgierig wat daar van komen gaat. Maar gij hebt daar al af gehoord, zeker?

Gij moest de E. H. Claerhoudt eens vragen of hij ons ook geen handeken helpen wilt:

..... [p3]

hij heeft dat onder 't groot verlof beloofd aan Arthur.

Mr Mervillie gaat over onze kindervolkliedekens schrijven zoo gauw als hij de kans heeft — dat wilt zeggen, als 't de moeite weerd is.¹⁴

.....

13 Pieter Willems stond mee aan de wieg van de wetenschappelijke beoefening van de neerlandistiek in Vlaanderen. Met het oog op een vergelijkende klank- en vormleer verzamelde hij dialectwoorden uit uiteenlopende regio's. In 1885 ging hij van start met het verspreiden van vragenlijsten waarmee hij op systematische en uniforme wijze dialectisch taalmateriaal verzamelde.

Cuppens werd in juni 1885 gevraagd om aan deze enquête deel te nemen voor het dialect van zijn geboortestad Beringen. Zijn enquête werd verzonden op 8 augustus 1885 en door Willems ingevuld ontvangen op 21 augustus 1886. Voor Limburg werkten ook anderen mee. Voor Hasselt werd de enquête, die door Erkens was begonnen, verder afgewerkt door Leen (verzonden op 8 augustus 1885, ontvangen op 15 juli 1886).

Daarmee verschilde Willems' werkwijze van die van Guido Gezelle, die veeleer op een spontane en minder systematische manier taalmateriaal sprokkelde. Gezelle reageert dan ook heftig hierop in [zijn volgende brief](#). Later zou hij zelf namen van contactpersonen uit Frans-Vlaanderen doorgeven om mee te werken aan het onderzoek van Willems.

(Meer over P. Willems en zijn taalonderzoek: Themanummer Honderd jaar Enquête Willems. Taal- en Tongval: 41 (1989)).

14 A. Mervillie, Uit boeken brieven en bladeren. In: 't Daghet in den Oosten: I (1885) 4-5, p.105-106: "Eerweerden Heer en Vriend. In de laatste aflevering van 't Daghet heb ik met veel smake de liedjes en deuntjes gelezen, die in Limburg — het oude en welbewaarde Limburg —nog leven in de zingende mond van de kinders. (...)".

Wij hebben vandaag de grooten ommegang¹⁵ gehad van de Cathedraal, de soldaten waren der ook weer bij en 't is heel schoon geweest.

't Gaat hier met veel pracht toe maar ik zie nog honderd keeren liever de processie van Beeringen waar alleman in gaat, terwijl dat ze hier langst de processie staan te zien of 't ware voor de aardigheid en zij meenen dat zij al veel doen als ze hunnen hoed eens half afgedaan hebben voor onzen Lieven Heer! Die hen 't schoonste schikten in den ommegang, dat waren de Vlamingen, leden van 't Vlaamsch werk. Zij leveren voor de 3/4 de keersen en vaandeldragers en zij doen dat met blijdschap en voor niet, terwijl dat de walsche zangers en dragers moeten betaald worden. Als gij nog ooit naar Luyk komt moet gij eens naar ons vlaamsch gesticht gaan zien. Dat is mij wat schoons: al vlaamsch dat er aan is, tot de steenen toe!

Wij verwachten weer een goe dikke woordenzange:¹⁶ als wij die maar hebben zijn wij altijd gerust, en

wij groeten u allemaal eerbiedig en zeer dankbaar in [*Christo*]

Aug. Cuppens en [*Anderen*]

.....

15 In 1885 had de 'Grooten Ommegang' plaats op donderdag 4 juni.

De Groote Ommegang is een jaarlijkse processie te Luik op Sacramentsdag. De priester draagt het Heilig Sacrament in een plechtige stoet door de stad. Het 'hoogfeest van het Heilig Sacrament van het Lichaam en Bloed van Christus' werd voor het eerst gevierd in Luik in 1246. Juliana van Cornillon, augustines, mystica en priorin van het klooster van Mont Cornillon nabij Luik, ijverde voor de invoering van deze bijzondere feestdag ter ere van de eucharistie, geïnspireerd door een visioen. Enkele jaren later, in 1264, verhieft paus Urbanus IV dit feest tot een officiële hoogdag voor de gehele Kerk. Tot op vandaag wordt 'La Fête-Dieu' te Luik gevierd met een plechtige processie op de tweede donderdag na Pinksteren.

16 Rubriek met verzameling Limburgse dialectwoorden in 't *Daghet in de Oosten*.

Correspondence Description

Sender	Cuppens, August
Sender	[Limburgsch Zantersgildeken]
Recipient	[Gezelle, Guido]
Date Sent	[04/06/1885]
Place Sent	Luik
Annotation	Datum en plaats gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens en de brieftekst: vandaag had de Grooten Ommegang plaats: in 1885 ging die door op donderdag 4 juni ; adressaat en plaats gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.
Annotation	Datum en plaats gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens en de brieftekst: vandaag had de Grooten Ommegang plaats: in 1885 ging die door op donderdag 4 juni ; adressaat en plaats gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.

Document Description

Physical Description

Support Material	1 dubbel vel, 210 mm x 135 mm papier, wit papiersoort: 3 zijden beschreven, inkt; potlood, purper
Condition	volledig
Additions	zijde 1 met blauw potlood doorgehaald

Manuscript Identification

Country	België
Place	Brugge
Repository	Guido Gezellearchief
ID Gezelle Archive	7469
Library record	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.13857

IIIF manifest <https://go.wander.be/iiif/bibliotheek-brugge/a79567a2ce00c519c117354e87e3ef2b2dd0e568/manifest>

Content Description

Incipit	Wij schikken u:
Summary	bijlagen ontbreken: 1) afschrift van runen op oude pot 2) "oud passielieken" 3) artikel van Lenaerts over "kinderliekens in Limburg"; 4) "Een vertelselken van den Maaskant" 5) opstel van Rykhart Van De Putte over "'t ganzenspel in de Kempen" 6) "Een tweespandig blad uit eenen ouden met de hand geschreven Legenden-boek"
Text Type	brief
Languages	Nederlands

Encoding Description

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colophon

Title	[04/06/1885], Luik, August Cuppens e.a. aan [Guido Gezelle]
Editor	Miet Hubrechts; Peter De Baets (research); Marc Carlier (research); Universiteit Antwerpen
Principal	Els Depuydt

Funder	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Publisher	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Publication Place	Brugge, Gent
Publication Date	2026
Availability	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citing	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [briefschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
